

Rechtshistorische Courant

Inhoud Mei 2023

Inhoud Mei 2023	1
Woord vooraf	2
Recent verschenen	3
Call for Papers	5
Call for papers – ‘The Tangier Statute Centenary Conference’ – 18 december 2023 (Deadline 15 mei 2023).....	5
Call for papers – Cities within cities: Merchants and urban space between integration and marginalisation (11th-17th centuries) – AISU CONFERENCE (Ferrara) – 13-16 september 2023 (Deadline 15 mei 2023)	5
Call for papers – 2023 volume ‘Rechtskultur, Shaping Europe’ (Deadline 30 oktober 2023)	5
Kalender	6
08 mei 2023 – Presentatie eerste moderne editie van <i>Freeska Landriucht</i> , Leeuwarden	6
12 mei 2023 - Studiedag 'Kunst in beweging tijdens de Franse tijd. Roof, restitutie en het ontstaan van musea', Mechelen.....	7
19-20 mei 2023 – Congres Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons, ‘Eten en Drinken’, Rijsel.....	7
23 mei 2023 – Lezing bij Forum Romanum: dr. Marco in 't Veld: “Lagen van gewoonten onder handelaren in vroegmodern Amsterdam en Lyon”, Amsterdam.....	7
25 mei 2023 – Lectio door prof.mr. Rick Verhagen, Leiden.....	7
8-10 juni 2023 – Conferentie ‘Standardisation and Localism in the Legal and Economic world of the Romans’, Brussel en Gent	8
16-17 november 2023 - ‘Wine & Institutions in the Ancient World’, Gent	9
Varia	9
Universiteit Gent – Vacatures doctoraatsstudenten “Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020’ (EMERGE)”	9
KU Leuven – ZAP-vacature tenure track in het domein van "datarecht" (50%) en contractueel werkleider Algemeen Rijksarchief (50%).....	9
Radboud Universiteit Nijmegen – vacature doctoraatsstudent	9
KU Leuven – Vacature Doctoraatsbursaal rechtsgeschiedenis.....	9
VUB – twee vacatures voor voltijds mandaatassistent	9

Woord vooraf

Waarde lezer,

Op 20 maart gaf Serge Dauchy de fakkel door als voorzitter van de Koninklijke Commissie van Oude Wetten en Verordeningen van België. Zijn opvolger is Frederik Dhondt.

Achter dit bericht gaat meer schuil dan gewoon een wissel van de wacht bij deze eerbiedwaardige instelling. Bij het ontstaan van de Commissie in 1846 was de uitgave van de gewoonten en wetten van voor de Franse Revolutie niet zozeer een rechtshistorische als een praktische bekommernis. Op dat moment dienden magistraten nog wel eens volgens het oude recht te beslissen, terwijl de kennis daarvan steeds meer verloren ging. De bronnenpublicaties van de Commissie hadden dus een praktisch nut. De voorzitter van de Commissie was dan ook meer dan een eeuw lang een hoge magistraat, met als enige uitzondering graaf Thierry De Limburg-Stirum, maar dat had evenveel met diens interesse voor geschiedenis als met diens politieke carrière als senator te maken. Pas in 1952 kwam definitief een historicus aan het hoofd van de Commissie te staan, François-Louis Ganshof. De Commissie was nu een rechtshistorische commissie geworden die verder keek dan gewoonten en wetten en ook begon met de uitgave van de oude rechtspraak. Afgezien daarvan pasten Ganshof en zijn opvolgers, Gilissen, Godding en Dauchy perfect in de oorspronkelijke visie van de Commissie, gericht op het recht van voor de annexatie door Frankrijk. Zij waren allen getraind als mediëvisten en keken vooral naar het Oude Regime.

De aanstelling van Dhondt betekent hier een trendbreuk, want hij is modernist en contemporanist en kijkt evenzeer naar het jonge België als naar de voorgeschiedenis ervan. Dit geeft aan dat het niet langer enkel gaat om het oude recht, maar ook om het Belgische recht van de negentiende eeuw. Dauchy heeft hiervoor trouwens al de weg gebaad met zijn grote steun, samen met Dave De ruyscher, aan het door de Commissie uitgegeven boek van Deseure, *Ontwerpen en voorstellen voor de Belgische Grondwet van 1831. Kritische uitgave (2022)*. De aanstelling van Dhondt geeft aan dat de Commissie zonder de oude werven op te geven er een nieuwe werf verkrijgt, nl. het recht van na 1795.

Voor de periode 1815-1830 heeft België wel het geluk dat al heel wat materiaal uitgegeven is door de Stichting Oud-Vaderlands Recht, maar ook dan ligt nog heel wat werk op de plank. We kunnen dan bijvoorbeeld denken aan de teksten van de commissie die in 1884 een nieuw burgerlijk wetboek diende op te stellen. Overigens is de kans groot dat de Commissie in de toekomst opnieuw zinvol werk kan verrichten voor de praktijk. Door de invoering van nieuwe wetboeken dankzij het hercodificatieplan van Geens staat België voor een lange periode van overgangsrecht. Op een bepaald moment zal de praktijk wel nog het oude recht, deze keer in de zin van het recht van voor het nu gemaakte Belgisch Burgerlijk Wetboek, moeten toepassen, maar dat niet meer kennen. De Commissie kan dan een nieuwe gids zijn in de wereld van het oude recht, maar voor we zover zijn zal het wel nog enige decennia duren. Laat ons echter niet te ver vooruitkijken en nu vooral dank betuigen aan de afscheidnemende voorzitter voor het werk van al die jaren en zijn opvolger gelukwensen!

De hoofdredacteur
Dirk Heirbaut

Redactie

Filip Batselé
Amber Gardeyn
Pieterjan Schepens
Jasper Van de Woestijne
Florenz Volkaert

Recent verschenen

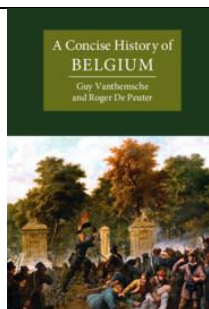

D. HEIRBAUT, *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot het Belgisch Burgerlijk Wetboek*, Academia Press, ISBN 9789401488297, 2022, 464 p., € 19,99.

Dit boek bestudeert de historische achtergrond van het privaatrecht. Een eerste deel behandelt de ontwikkeling van het recht in het verleden: de verschillende ontwikkelingsfasen van het Romeins recht in de oudheid, het gewoonterecht van de middeleeuwen, het *ius commune*, de periode van de grote codificaties, het recht in de negentiende en de twintigste eeuw en tot slot de allerlaatste ontwikkelingen. Bij die laatste gaat een bijzondere aandacht naar het huidige en komende werk aan het eerste burgerlijk wetboek van eigen Belgische makelij.

Het tweede deel behandelt de afzonderlijke rechtsinstellingen. Daarbij komen vooral rechtsregels aan bod die kunnen bijdragen tot een beter begrip van het hedendaagse recht. Behandeld worden o.m. de rechten van vrouwen en kinderen, huwelijk en echtscheiding, zakenrecht, verbintenissenrecht, erfrecht en huwelijksvermogensrecht.

Dit boek richt zich tot juristen die de wortels van het hedendaagse recht willen begrijpen en ook tot historici die willen kennis maken met ons oude recht.

G. VANTHEMSCHE & R. DE PEUTER, *A Concise History of Belgium*, Cambridge University Press, ISBN 9780521127370, 2023, € 33,87.

The small and densely populated nation of Belgium has played an important role in the history of Europe and other continents, especially Africa. It was a pioneering force in industry, trade, and finance during the Middle Ages, through early modern times and into the nineteenth and twentieth centuries. It introduced innovative political regimes and played a leading role in the creative arts. Yet this rich past is not widely known. This introductory history offers an accessible and rigorous overview of this small but important West-European country, synthesizing Belgium's main economic, social, political, and cultural developments from pre-Roman times until today. Today, this nation-state, born in 1830, is well-known for the rivalries between its two main language communities, and as a result is often considered a fragile or even an artificial political construct. This systematic chronological analysis of both present-day Belgium and the polities that preceded it

	<p>throws fresh light on this controversial issue and demonstrates Belgium's enduring importance and influence.</p> <ul style="list-style-type: none">• Gives a complete overview of Belgian history, from ancient times to the present• Explores a wide range of aspects of Belgian history, including economic, social, political, and cultural developments• Offers an interpretative framework of Belgium's history while also remaining fully accessible to a general readership
--	---

Call for Papers

Call for papers - 'The Tangier Statute Centenary Conference' - 18 december 2023 (Deadline 15 mei 2023)

Op 18 december 2023 organiseren Willem Theus (KU Leuven - UCLouvain), Dr. Michel Erpelding (Universiteit van Luxemburg), Prof. Dr. Francesco Tamburini (Universiteit van Pisa), Prof. Dr. Fouzi Rherrousse (Universiteit van Oujda) en Prof. Dr. Geert Van Calster (KU Leuven) een conferentie in Tanger om het honderdjarig bestaan van het Statuut van Tanger, ondertekend te Parijs, te vieren. Onderzoeksvorstellen van 150-200 woorden en een kort CV kunnen tot 15 mei 2023 naar het volgende emailadres: tangerstatut100@gmail.com gestuurd worden.

Meer info vindt u [hier](#) of door contact op te nemen met willem.theus@kuleuven en/of geert.vancalster@kuleuven.be

Call for papers - Cities within cities: Merchants and urban space between integration and marginalisation (11th-17th centuries) - AISU CONFERENCE (Ferrara) - 13-16 september 2023 (Deadline 15 mei 2023)

Komende september vindt, in het kader van een conferentie in Ferrara, een sessie plaats over de plaats van kooplieden in steden tussen de 11de en de 17de eeuw. Meer uitleg vindt u in [het abstract van de sessie](#). Geïnteresseerden [dienen een abstract in te sturen](#) van maximaal 5000 tekens. Bijdragen kunnen worden opgesteld in het Engels en het Italiaans, al worden ook Frans en Spaans aanvaard.

Call for papers - 2023 volume 'Rechtskultur, Shaping Europe' (Deadline 30 oktober 2023)

Shaping Europe is het thema van de jaargang 2023 van Rechtskultur. Met Shaping Europe willen de redacteurs zich richten op de wijze waarop wetgevers, rechtbanken en rechtsgeleerden door de eeuwen heen hebben bijgedragen aan verschillende concepten en verhalen over Europa en op de erfenis van deze verschillende opvattingen. De redactie verwelkomt bijdragen uit alle relevante wetenschapsgebieden met een maximale lengte van 100.000 tekens. Bijdragen moeten worden ingediend via rechtskultur@ur.de voor 30 oktober 2023.

Call for papers - Legal Unification through Jurisdiction? (Deadline 15 juli 2023)

In het kader van onderzoek naar juridische eenmaking door rechtbanken in Centraal-Europa is Martin Loehnig (Universiteit Regensburg) op zoek naar onderzoekers met kennis van het recht van de Centraal-Europese staten in het Interbellum. Geïnteresseerden kunnen [hier](#) meer lezen en desgevallend Martin Loehnig contacteren.

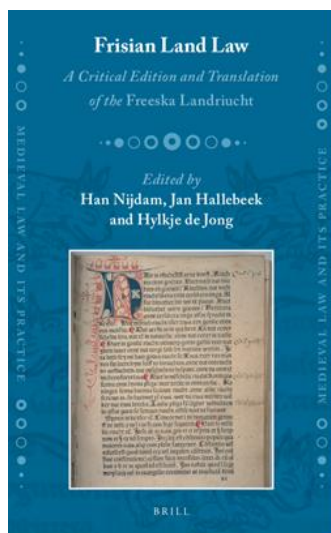
Call for papers - Grotian law and modernity at the dawn of a new age 400 years of *De jure belli ac pacis* 1625-2025 - International Conference 19-20 June 2025 (Deadline 1 mei 2024)

Op 19 en 20 juni 2025 wordt in Den Haag een internationaal congres georganiseerd naar aanleiding van de 400ste verjaardag van de eerste verschijning van Grotius' meesterwerk, *De jure belli ac pacis*. U vindt de uitgebreide call for papers [hier](#).

Kalender

08 mei 2023 – Presentatie eerste moderne editie van *Freeska Landriucht*, Leeuwarden

Naar aanleiding van de uitgave van de eerste moderne editie met Engelse vertaling van het *Freeska Landriucht*, een verzameling klassieke Oudfriese rechtsteksten die in 1485 als incunabel werd gedrukt, organiseert de Fryske Akademy en de Vrije Universiteit Amsterdam een boekpresentatie in Tresoar in Leeuwarden (Boterhoek 1). Het evenement begint om 14u. Aansluitend volgt een receptie.

De Fryske Akademy en de Vrije Universiteit heten u van harte welkom op maandagmiddag 8 mei in Tresoar in Leeuwarden.

Tijdens deze presentatie vieren wij het uitkomen van de eerste moderne editie met Engelse vertaling van *Freeska Landriucht* of *Druk*. *Freeska Landriucht* is de verzameling klassieke Oudfriese rechtsteksten die rond 1485 ter perse werd gebracht en als incunabel werd verspreid. Daarmee is het tevens het oudste gedrukte boek in het Fries.

De editie is gerealiseerd door dr. Han Nijdam (Fryske Akademy), em. prof. mr. Jan Hallebeek en prof. dr. mr. Hylkje de Jong (Vrije Universiteit Amsterdam). Het boek is verschenen bij uitgeverij Brill als deel 33 in de reeks *Medieval Law and Its Practice*. De editie is reeds via de website van Brill toegankelijk (open access) dankzij subsidies van het Koninklijk Fries Genootschap voor Geschiedenis en Cultuur, de Ottema-Kingma Stichting, de Fryske Akademy, het Fryske Akademy Fûns, het Old Burger Weeshuis, en het St. Anthony Gasthuis Fonds.

Het eerste exemplaar wordt aangeboden aan Jan Willem Sap, hoogleraar Europees recht aan de Open Universiteit en aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Jan Willem Sap is de kleinzoon van prof. dr. Klaas Fokkema (1898-1967), eerste hoogleraar Fries aan de Vrije Universiteit en eerste bijzonder hoogleraar Fries aan de Rijksuniversiteit Leiden. Klaas Fokkema startte met prof. dr. Hans Ankum (1930-2019), hoogleraar Romeins recht aan de Universiteit van Amsterdam, een diplomatische editie van *Freeska Landriucht* voor de reeks *Oudfriese Taal- en Rechtsbronnen*. Door het plotseling overlijden van Fokkema kwam het project stil te liggen. Door een hernieuwde

samenwerking tussen de Fryske Akademy en de Vrije Universiteit is de editie van Freeska Landriucht nu tot stand gekomen.

Boekaanbieding:

Datum: Maandag 8 mei 2023

Tijd: 14.30-17.00 uur

Locatie: Tresoar, Boterhoek 1, 8911 DH Leeuwarden

Aanmelden: [via e-mail](#)

Programma:

14.30 uur: Inloop

15.00 uur: Korte voordrachten:

- **Onderzoeksgroep Pastei**, 'De vroegste bezitters van Freeska Landriucht'
- **Dr. Oebele Vries**, 'Freeska Landriucht in de politieke context van zijn tijd'
- **Dr. Han Nijdam**, 'Over de inhoud van Freeska Landriucht'
- **Prof. dr. mr. Hylkje de Jong**, 'De glossen in Freeska Landriucht'

16.00 uur: Aanbieding van het eerste exemplaar van Frisian Land Law: A Critical Edition and Translation of the Freeska Landriucht aan prof. dr. Jan Willem Sap.

12 mei 2023 - Studiedag 'Kunst in beweging tijdens de Franse tijd. Roof, restitutie en het ontstaan van musea', Mechelen

Op 12 mei organiseert het Museum Hof van Busleyden in Mechelen een studiedag over de beweging van kunst uit en binnen de Zuidelijke Nederlanden tijdens de Franse periode, met referentie naar hedendaagse debatten over roofofstal. Meer info vindt u [op de website](#).

19-20 mei 2023 – Congres Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons, 'Eten en Drinken', Rijsel

Tijdstip: 19-20 mei

Locatie: l'Hospice Comtesse, 32 rue de la Monnaie, Lille

Op 19 en 20 mei organiseert de *Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons* de internationale rechtshistorische dagen met als thema: 'Eten en Drinken'. U kan het volledig programma [hier](#) raadplegen, en het inschrijvingsformulier [hier](#).

23 mei 2023 – Lezing bij Forum Romanum: dr. Marco in 't Veld: "Lagen van gewoonten onder handelaren in vroegmodern Amsterdam en Lyon", Amsterdam

Op 23 mei geeft dr. Marco in 't Veld een lezing getiteld "Lagen van gewoonten onder handelaren in vroegmodern Amsterdam en Lyon. De lezing gaat door op volgende locatie: IN 2A-45 (Initium (2e verdieping)), Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam en begint om 17u30. Voor meer info kan u prof. Dr. Mr. Hylkje de Jong contacteren, op h.de.jong@vu.nl.

25 mei 2023 – Lectio door prof.mr. Rick Verhagen, Leiden

Op donderdag 25 mei 2023 zal prof. mr. Rick Verhagen, hoogleraar Romeins Recht en Samenleving aan de Radboud Universiteit Nijmegen, een lectio verzorgen voor Philips van Leyden

b.p., dispuut voor Romeins recht en Europese rechtsgeschiedenis te Leiden. De lectio zal gaan over Verhagens recente boek *Security and Credit in Roman Law*.

In de Romeinse economie kwam het bankwezen tot bloei, en ontwikkelden zich talloze beroepen die verantwoordelijk waren voor het functioneren van de Romeinse bankondernemingen, zoals de *argentarii*. Ook kwamen nieuwe juridische instituten tot ontwikkeling, zoals *pignus* en *hypotheca*, die een belangrijke rol vervulden in de opkomende bankeconomie. Verhagen zal ingaan op de rol van deze juridische instituten en de ontwikkeling van de Romeinse zekerheidsrechten linken aan de Romeinse bankpraktijken. De bronnen uit het archief van de Romeinse bankiersfamilie Sulpicii zullen hierbij centraal staan.

U bent van harte uitgenodigd om de lectio bij te wonen. Vóór de lectio vindt vanaf 17:30 een borrel plaats op de afdeling Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Leiden (Kamerlingh Onnes Gebouw, Steenschuur 25, 2311 ES Leiden, ter hoogte van kamer A3.12). De lectio vangt vervolgens aan om 18:30 uur. U wordt verzocht zich aan te melden via philipsvanleyden@gmail.com.

01 juni 2023 – Eredocoraten VUB

Op donderdag 1 juni reikt de Vrije Universiteit Brussel vijf eredocoraten uit aan baanbrekende wetenschappers en maatschappelijk geëngageerde persoonlijkheden onder het thema ‘Science and Freedom’. U bent vriendelijk uitgenodigd op de uitreikingsceremonie, die plaatsvindt om 11u00 in Aula Q op de VUB Main Campus en om 12u30 wordt gevolgd door een receptie met hapjes in de grote tent nabij de aula.

Wetenschap en wetenschappers liggen wereldwijd steeds meer onder vuur. Nochtans kan echte wetenschap niet zonder vrij onderzoek. En zonder wetenschappers die vrij de resultaten van hun onderzoek kunnen delen.

Secretaris-generaal van Amnesty International Agnès Callamard, medeoprichter van Scholars at Risk Robert Quinn, econome Mariana Mazzucato, topwetenschapper internationaal recht Martti Koskeniemi, wiskundige Efim Zelmanov en inspanningsfysioloog Andrew Jones dragen elk op hun vakgebied bij aan een vrije en open wetenschap en bouwen zo verder aan een betere wereld voor iedereen: reden waarom zij een eredocoraat van de Vrije Universiteit Brussel uitgereikt krijgen.

Tijdens de uitreikingsplechtigheid zal Mariana Mazzucato, die haar eredocoraat in ontvangst heeft genomen in Londen, zich tot het publiek richten in een videoboodschap. Andrew Jones kreeg zijn eredocoraat al uitgereikt tijdens een ceremonie op 20 april. We hopen van harte u te mogen verwelkomen op donderdag 1 juni op de VUB Main Campus voor de uitreiking van de eredocoraten. Vooraf [inschrijven](#) is om praktische redenen wel noodzakelijk.

8-10 juni 2023 – Conferentie ‘Standardisation and Localism in the Legal and Economic world of the Romans’, Brussel en Gent

Tijdstip: 8-10 juni

Locatie: Brussel en Gent

Van 8 tot 10 juni 2023 organiseren Emilia Mataix (Bilbao, Universidad del País Vasco UPV/EHU), Koenraad Verboven (Ghent University), Paul Erdkamp (Brussels, VUB) onder het internationale netwerk 'Structural Determinants of Economic Performance in the Roman World' en het Comité voor Rechtsgeschiedenis (KVAB) de conferentie 'Standardisation and Localism in the Legal and Economic world of the Romans' te Gent en Brussel.

Het programma vindt u [hier](#).

16-17 november 2023 - 'Wine & Institutions in the Ancient World' , Gent

Tijdstip: 16-17 november

Locatie: Gent

Op 16 en 17 november organiseren dr. Dimitri Van Limbergen (Universiteit Gent) en dr. Paulina Komar (UKS Warschau) een internationale conferentie over "Wijn en Institutionele kaders in de Oudheid." Met deze conferentie willen ze onderzoeken hoe wijn werd geproduceerd, verhandeld en geconsumeerd binnen dit soort institutionele kaders in het oude Middellandse Zeegebied, in het Oosten en het Westen, en van de Klassieke tot de Late Oudheid.

Meer info vindt u [hier](#).

Varia

Universiteit Gent - Vacatures doctoraatsstudenten "Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020" (EMERGE)"

Het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent is op zoek naar 5 doctoraatsstudenten omtrent het thema "Rethinking emergency from a legal historical perspective: contexts, actors, practices 1914-2020 (EMERGE)" in het kader van een ERC Consolidator Grant onder het promotorschap van Cosmin Cercel. Meer info vindt u [hier](#).

KU Leuven - ZAP-vacature tenure track in het domein van "datarecht" (50%) en contractueel werkleider Algemeen Rijksarchief (50%)

De KU Leuven heeft een openstaande halftijdse ZAP-vacature die gekoppeld is aan een halftijdse functie van contractueel werkleider bij het Algemeen Rijksarchief. Meer info vindt u [hier](#).

Radboud Universiteit Nijmegen - vacature doctoraatsstudent

De Radboud Universiteit Nijmegen heeft een openstaande vacature voor een doctoraatsstudent met als thema " Writing the Rules of Life. Anchoring Church Law between Constantine the Great and Charlemagne". Meer info vindt u [hier](#).

KU Leuven - Vacature Doctoraatsbursaal rechtsgeschiedenis

Aan de KULAK is een vacature voor een doctoraatsbursaal in de rechtsgeschiedenis op een FWO-onderzoeksproject over restitutie in vroegmoderne vredesverdragen. Meer info vindt u [hier](#).

VUB - twee vacatures voor voltijds mandaatassistent

Aan de vakgroep Metajuridica van de Vrije Universiteit Brussel zijn twee vacatures gepubliceerd (startdatum 1 oktober 2023) voor een [mandaatassistent politieke geschiedenis/rechtsgeschiedenis](#) en een [mandaatassistent rechtsmethodologie](#), beiden voltijds.

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be. Omdat wij graag ervoor zorgen dat de Courant piekfijn uitziet, maken we die altijd een paar dagen eerder op. Berichten die op de voorlaatste en laatste dag van de maand toekomen, komen daardoor niet in meer de eerstvolgende courant, maar in de daaropvolgende Courant. Hou daar dus rekening mee als u een mededeling hebt voor de Courant.